

TARİHİ KARAR

Av. Özdemir ÖZOK*

Yazımın başlığındaki “*tarihi karar*”ın ne olduğunu hemen anlamışsınızdır. Evet, Anayasa Mahkemesi’nin 25 Temmuz 2008 günü açıklanan kararından söz ediyorum. Bilindiği gibi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı 14 Mart 2008 günü Anayasa’nın 69.maddesi ve Siyasi Partiler Kanunu’nun 101.maddesindeki görev ve sorumluluğunun yasal gereği olarak Adalet ve Kalkınma Partisi hakkında “*laiklik karşıtı eylemlerin odağı*” haline geldiği savıyla Anayasa Mahkemesi’nde kapatma davası açmıştır. Davanın açılmasından sonra Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı kurumuna ve onu temsil eden sayın Başsavcıya yönelik hakarete varan ağır ve çirkin eleştiriler daha sonra Anayasa Mahkemesi’ne ve onun sayın üyelerine yöneltilmeye başlanmıştır. Tüm bu yaşananlar ve sergilenen saygısızlıklar, “*hukukun üstünlüğü*”, “*hukuk devleti*” ve “*yargı bağımsızlığı*” kurum ve kavramlarına ne denli uzak olduğumuz bir kez daha acı bir biçimde ortaya koymuştur.

Türkiye Barolar Birliği olarak davanın açıldığı günden itibaren, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı’nın açmış olduğu kapatma davasını; Anayasa’nın 68 ve 69. maddeleri Siyasi Partiler Kanunu’nun 98-108. maddeleri, Anayasa Mahkemesi’nin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 18. ve 33. maddeleri ve CMK’ın 174. maddesi hükümleri yanı sıra, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde değerlendirerek Anayasa Mahkemesi’nin vereceği kararı beklemek gerektiğini ileri sürdük ve yargılamayı etkileyecek her türlü eylem ve söylemden özenle kaçındık. Tüm kesimlerin de bu özeni göstermesini yargılamayı doğrudan ve dolaylı olarak etkileyecek girişimlerde bulunulmamasını ısrarla yineledik. Ancak maalesef hakkında kapatma davası açılan iktidar partisi yetkilileri başta olmak üzere, muhalefet partisi sözcüleri ya-

* Türkiye Barolar Birliği Başkanı.

nında, ulusal ve uluslararası medya kuruluşları, ABD ve AB'nin işgüzar diplomatları akıl almaz eylem ve söylemleriyle başta Cumhuriyet Başsavcılığı olmak üzere Anayasa Mahkemesi'ni hedef alan saldırı ve değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Bu toz duman arasında Anayasa Mahkemesi'nin 11 üyesi kendilerince doğru olduğuna inandıkları kararlarını vermişlerdir. Buna göre 1 üye (başkan) davanın reddi, 6 üye partinin laiklik karşıtı eylemlerin odağı olduğu savıyla kapatılması, 4 üye ise aynı gerekçe ile yani AKP' nin laiklik karşıtı eylemlerin odağı olduğu ama kapatılma yerine hazine yardımının yarısının kesilmesi yönünde oy kullanmışlardır. Böylece Anayasa Mahkemesi'nin bir üyesi dışında 10 üyesi *"iktidar partisi AKP'nin laiklik karşıtı eylemlerin odağı olduğu yönünde tespit ve değerlendirme birliği"* yaparak hüküm tesis etmiştir. Bu sonuç karşısında başta Cumhuriyet Başsavcılığı kurumu olmak üzere, Yargıtay Başsavcısı'nın kişiliğine yönelik saldırılar yanı sıra, Anayasa Mahkemesi ve onun sayın üyelerine yönelik acımasız ve seviyesiz saldırıları yapanların yüzleri kızarmadı mı ?

Biz bu aşamada da yine *"hukuku"*, *"hukukun üstünlüğü"*nü, *"yargı bağımsızlığı"*nı, *"yargıç güvencesi"*ni öne çıkararak verilen kararı bu açıdan değerlendirerek herkesin bu karardan kendine düşen dersi çıkarmasını öneriyoruz. Özellikle; mahkemenin AKP'nin *"laiklik karşıtı eylemlerin odağı olduğu"* yolundaki kararı bu partiye yönelik *"kesin"* bir uyarı olması nedeniyle son derece önemlidir. AKP eğer bundan böyle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın dikkatinin üzerinde olduğu bilinciyle hareket edip kendisine çekidüzen vermeyi başarabilirse bu hem halkın % 47'sinin oyunu alarak iktidar olma şansını elinde bulunduran AKP, hem de Türkiye için yararlı olacaktır. Aksi tutum ve davranışlar hem AKP'nin geleceği, hem de ülkemiz için telafisi imkansız sonuçlar doğurur. Bu hassas dengeyi her kesimin, özellikle yargılama aşamasında son derece sorumsuz davranan kimi medya kuruluşlarının özenle koruması gerekmektedir.

Türkiye'nin ve dünyanın geldiği bu süreçte çağdaş, katılımcı ve çoğulcu demokrasinin ulaştığı bu evrede, ülkemizde parti kapatma davası açılıyor olması son derece üzücüdür. Demokrasinin sorunları yine demokratik yöntemlerle giderilmeli ve bunu gerçekleştirecek eksiksiz demokrasinin ülkemizde kurulması ve yaşatılması koşulları yaratılmalıdır. Ama maalesef okulluluk ortalaması 4 yılın altında olan büyük bir seçmen topluluğu siyasal partiler tarafından istendiği gibi şekillendirilmektedir. Bu ülke gerçeğini dile getirirken asla *"halkı küçümseme"* ve *"seçkinici davranmak"* gibi bir niyetim ve düşüncem yoktur. Bu halk bizim halkımız ve biz ona hep saygılıyız. Bizim derdimiz, din

bezirganlığı yapanlarla, bizim derdimiz siyaset bezirganlığı yapanlarla, bizim derdimiz akı kara, karayı ak göstermeye çalışan popülist politikacılarıdır. Yoksa özellikle çağdaş değerlerle, akılla, bilimle, gerçekçilikle, sosyal ve siyasal istikrarla tanışmasına engel olunmaya çalışılan masum halkımızla hiçbir alıp vereceğimiz olamaz.

Yukarda ayrıntılı olarak anlattığım sorunları yakın zaman içinde kamu oyununda “Ergenekon” davası olarak adlandırılan davayla ilgili olarak da yaşayacağımızı sanıyorum. Çünkü; İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından TCK’nun “hükümete karşı suç” başlıklı 312. “Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine karşı silahlı isyan” başlıklı 313. ve “silahlı örgüt” kurulması ile ilgili 314. maddelerine göre başlatılan soruşturma iddianameye bağlanarak CMK 170. maddesi gereği İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi’ne sunulmuştur.

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi CMK 175. maddesine göre “iddianamenin kabulüne” karar vermiş ve böylece kamu davası açılarak kovuşturma evresi başlamıştır. Türkiye Barolar Birliği olarak hem savcılığın yetkili olduğu “soruşturma evresi”nde hem de İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi’nin iddianameyi kabulüyle başlayan “kovuşturma evresinde” her zamanki yaklaşımımızı sergiledik, konuyu sadece pozitif ve teknik hukuk yönünden objektif olarak inceledik. Bu tutumumuz kendilerinin şu ya da bu şekilde bir yere ait olduklarına inananlar ve objektifliğini yitirenler yönünden çok garipsendi, çok eleştirildi. Bu konuda ölçü öylesine kaçırıldı ki, hukukun temel ilkelerini savunmamız dahi ciddi ciddi eleştiri konusu yapıldı. Ancak şunu hemen açıklamak ve itiraf etmek durumundayım; bu ülkede hiçbir kişiye, kuruma ya da güç odağına çıkar ilişkisiyle bağlı olmayan büyük bir kesimden takdir, övgü ve moral desteği aldım.

Bizi her iki davaya ve açılan tüm davalara karşı objektif, tarafsız, soğukkanlı, önyargısız ve eşit davranmaya mecbur kılan ulusal yasalar yanında, evrensel hukuk ilke ve kuralları vardır. Bunlar Anayasa’nın 138.maddesi başta olmak üzere, TCK’nın 277 ve 288. maddeleri yanında Basın Kanunu’nun 19. maddesi ve ilgili yasa maddeleridir. Bu pozitif kurallar yanında özellikle “masumiyet ilkesi”, “lekelenmemek hakkı” yanında “adil yargılanma” koşulları yargılamayı oluşturan soruşturma ve kovuşturma evrelerinde her kesimin yargılamayı etkileyecek eylem, söylem ve davranışlardan kaçınmaları gerektiğini öngörmektedir. Ama lütfen yakın zaman dilimi içinde bu konularda yazılı ve görsel yayın organlarında çıkan yazı ve yayınları bir anımsayın, Tanrı masum insanları bu kişilerin şerrinden korusun. Masumiyet karinesiyle ilgili olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 6 Aralık 1988 günlü

kararının 77. paragrafında “...gereğince görevlerini yerine getirirken bir mahkemenin mensupları diğer ilkelerin yanı sıra, sanığın itham edilen suçu işlediği varsayımı ile işe başlamamalıdır; ispat yükü savcılığa aittir ve tüm şüpheler sanığın lehine kullanılmalıdır...” ilkesini kabul etmiştir. Tüm bunlara karşın hala sürüp giden karalama kampanyaları nasıl izah edilebilir. İnsanlara acı vermenin en aşağılık yöntemi, onların onuruyla oynamaktır. Bu haksız suçlamaları ve eylemleri yapanlar bir gün aynı duruma düşebilir ve kendileri aynı ilkelerden yararlanmak isteyebilirler. İşte o zaman bu ilkelerin evrenselliği, yüceliği, hukuka uygunluğu yanı sıra insanlığın büyük bedeller ödeyerek elde ettiğini anlayacaklardır. O nedenle bu kurum ve kavramları yıpratmak hiç kimseye yarar sağlamaz. Yapılan yargılama sonunda haklarında en ağır iddia ve ithamlar yöneltilen sanıkların beraat etme olasılıkları vardır. Bu gün en ağır ithamlarla suçladığımız ve yargısız infaz yaptığımız iddianame sanıkları beraat ederse bu yazıları yazanlar, bu yayınları yapanlar hiç mi utanmayacak, hiç mi sıkılmayacak?

Yazımı sonlandırmadan 3-8 Ağustos 2008 günleri gerçekleştirdiğimiz Strazburg-Luksemburg-Brüksel ziyaretlerinden söz etmek istiyorum. 65 baro başkanımızın yanı sıra TBB yönetim, disiplin ve denetim kurulu üyelerinden oluşan heyetle birlikte Avrupa Parlamentosu, Avrupa Komisyonu, Avrupa Konseyi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne yaptığımız ziyaretler tatil dönemine rastlamasına karşın çok başarılı ve verimli geçmiştir. Ancak bundan sonra bu gibi ziyaretleri bu kurumların çalışma dönemlerinde yapmak daha yararlı olacaktır. Gerçi her gittiğimiz yerde yetkili ve bilgili bir kişi bizi çalışmalar hakkında aydınlattı ama yine de işleyen bir dönemde buraları ziyaret etmek daha iyi olur kanısındayım.

Kalabalık bir heyet olmamıza karşın, hiçbir olumsuzluk yaşamadan Atatürk Havalimanı’nda 3.8.2008 günü başlayan gezimizi, programa uygun bir biçimde 8.8.2008 günü Atatürk Havalimanı’nda sonlandırdık.

Bu başarılı gezinin kusursuz bir biçimde başlayarak, kusursuz bir biçimde sonlandırılmasındaki başarıyı, kuşkusuz geziye katılan sayın başkanlarımızın ve heyeti oluşturan diğer meslektaşlarımızın üst düzeydeki sorumluluk bilincinde aramak gerekir. Çünkü; kafiye başkanı olarak beni strese sokacak, telaşlandıracak ve üzecek hiçbir davranış içinde olmadılar. Bu nedenle kendilerini kutluyor, ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum.

Saygılarımla.